

TORONTAI

Ára: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel Beckserek, Obiliteva (Zápolya) u. 1
1
Din Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
Sürgőny cím: Torontál, Veliki Beckserek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Ára:
Az előfizetés ára:
Egész évre . 300 D | Negyedévre . 75 D
Félévre . 150 D | Havonta . 25 D
Hirdetések díjazás szerint
Megjelenik naponta délben
1
Din

Radics új választásokat jósol.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Zagreb, máj. 31.

Radics Szepean pártja a vasárnapi pártkonferenciáról hivatalos közleményét adta ki. A nyilatkozatban elmondja, hogy a nyár folyamán vagy ősszel új választások lesznek. Felhívja a párt vidéki szerveinek vezetését, hogy ennek megfelelően készítsék elő a terepet. Mint hírlík, Radicsék megkísérik a propagandát Szerbiában és Crnagorában is.

Az új német jóvátételi javaslat.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, máj. 31.

Cuno kancellár a parlament mai ülésén felvilágosítást adott a képviselőknek a jóvátétel kérdéséről. Erre az ülésre meghívták külön a bajor, szász és többi tartományi miniszterelnököket. Feltűnést keltett Hermes részvétele az ülésen, aki eddig távol tartotta magát a jóvátételi kérdés üléseitől. Hír szerint három orai tanácskozás után sikerült az egyes országok közötti nézeteltéréseket a jóvátétel kérdésében kiküszöbölni.

Berlin, máj. 31.

A birodalmi kormány befejezte az újabb jóvátételi javaslat ügyében a tanácskozásokat. A javaslatot valószínűleg a jövő hét elején elküldik az entente hatalmaknak. A Zeitsung mai száma részleteket közöl a javaslatból. Eszerint három vitás kérdés van: a Németország által fizetendő jóvátételek összegszerű megállapítása. A garanciák formája és a nemzetközi döntőbíróág kérdése. Ebben a kormány állást foglalt ugyan, de ezt még nem közölte a nyilvánossággal. Amely bizonyos, hogy a kormány a fizetendő összeg felső határának fölemelésére hajlandó és ezt az álláspontját a szövetségesek is támogatják.

Nem tisztázták véglegesen, hogy a magángazdaságok által vállalandó biztositásokat milyen alakban nyújtsa majd a nagyipar.

Létrejött a román-magyar egyezség Erdélyben.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Brüsszel, máj. 31.

Adatsi japán nagykövetség sikertelenül az Erdélyre vonatkozó magyar-román vitás ügyet elintéznie. A részletek ezideig hiányoznak.

A klerikálisok és muzulmánok passzivitásba mennek (?)

Beograd, jun. 1.

A nemzetgyűlés szerdai ülésén olvasták fel a megnyitáshoz szóló királyi ukázt. Az ünnepi aktussal a szkupstina most már véglegesen megnyílt és megkezdte voltaképpen működését: törvényhozói munkáját. A szerdai ülésen választották meg egyúttal a törvényhozói, pénzügyi, mentelmi és adminisztrációs bizottságokat, melyeknek elnökei a klubok számarányára való tekintettel kivétel nélkül a radikális képviselők sorából kerültek ki. A törvényhozó bizottság elnöki székébe Jurisity Márko volt igazságügyminisztert juttatta a Ház bizalma.

Mivel a rendkívüli hitelekrol és a hadseregről szóló törvények leg hamarabb kerülnek megvitatásra, nagy előkészületeket tesznek a javaslatok végző tárgyalására. A pénzügyi bizottság ma reggel nyolc órakor ülést tartott, amelyen újból megvitatva a rendkívüli hitelekrol szóló törvénytervezetet. Értesülésünk szerint a véglegesen elkészült törvényjavaslatokat már a legközelebbi szkupstinaülés napirendjére tűzik ki.

A szkupstina ma délelőtti ülésén Pasity miniszterelnök felolvassa a kormány deklarációját. A minisztertanács a deklaráció első megszövegezésénél csak a munkarendre szorított és később határozta el a kül- és belpolitikára vonatkozó terveknek a közlését. A külpolitikára nézve a nyilatkozat elmondja, hogy a szomszédokkal szemben a békülékenység elvét vallja és ebből a szempontból fog mindenkor határozni azokban a kérdésekben, amelyek beavatkozást provokálnak. Ninesity Momeslo külügyminiszter ez

alkalommal exposé-t is ad, amelyben különösen a napirendre került olasz kérdéseket foglalkozik. A belpolitikát illetően a deklaráció ismerteti a szerbeknek a horvátokkal szembeni viszonyát és ismerteti a megegyezés lehetőségeit. Hír szerint a kormány nem tett az egyezségről irányuló tárgyalásokkal kapcsolatban semmiféle említést a vidovdáni alkotmányra. Politikai körökben ezt úgy kommentálják, hogy a kormány a kérdés elkerülésével más megoldást talált a megegyezésre.

A deklaráció körül élénk vita várható. Az ellenzék erősen készülődik az ülésre s a nyilatkozat csaknem minden pontjára támadólag felszólal. A vitában ez alkalommal a klerikálisok és muzulmánok is részt vesznek és az ellenzékkel együtt tartanak.

A Radics-párt általában meglehetősen passzív álláspontot képvisel, hogy foglaljon el agresszív állást a kormányval szemben, mert a radikális párt de fakto semmiféle lépést nem tett a megegyezés érdekében s a közlekedési kísérleteket nyíltan holtpontra juttatta. Beavatott helyen úgy tudják, hogy a két klub Radicsól még szigorúbb utasítást kapott. A parancsszerűleg szóló intézkedés úgy szól, hogy a klerikális- és muzulmán-klub passzív politikát folytasson és hagyja el a szkupstinát. Ezt a feltevést bizonyítja igazolni az a tény, hogy dr. Pallas Eusán volt ideiglenes házelnök zagrebi utjáról kellemetlen impressziókkal tért vissza.

Kormánykörökből érkező hírek szerint a kormányrekonstrukció ügye a közeljövőben döntés elé kerül.

Bethlen pozíciója ma megingathatatlan.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, máj. 31.

Bethlen pénteki beszédében külföldi tapasztalataiban megemlékezett politikáját hirdette. Ez a belpolitikában tiszta helyzetet teremtett. Bethlen nyilatkozata a legellentétebb pártokat melléje sorakoztatta. Az ellentmondás csak a Gömbösféle töredékben maradt meg. Bethlen tiszta helyzetet teremtett az eddigi kétértelműséggel szemben.

A miniszterelnök ma megbeszéléseket folytatott a különféle pártok vezető embereivel, akik valamennyien — a szocialisták is — biztositották, hogy számíthat megértő támogatásukra, mert az ország érdekében alávetik pártérdekeiket.

Hangsúlyozták valamennyien, hogy Bethlen pozíciója ma megingathatatlan, bármily taktika próbálna is vele szembeállítani.

A Ruhr-okkupációt Essen megszállására korlátozzák.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, jan. 31.

Az Echo de Parisnak a belga javaslat feletti kritikájából kitűnik, hogy a belga kormány azt indítványozta, ha Németország a javaslatot elfogadja, úgy a Ruhr-okkupációt csak Essen megszállására korlátoznák. Az ellenőrzést onnan gyakorolnák Németország fölött. Ha a németek nem teljesítenék kötelezettségüket, úgy a megszállást újból kiterjesztik az egész területre.

Franciaország addig tart ki, amíg szükséges.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, máj. 31.

A kamara tegnap éjjel Poincaré és Tardieu szónoki esatája után négy-zárványolvanegy szavazattal hetvenhárom ellenében elfogadta a Ruhr-hiteleket.

Poincaré felszólalásának legérdekesebb részlete az volt, amelyben kifejezte a francia politika vágyát. A német ellenzéki pártokról beszélve jegyezte meg ugyanis: „Vannak német pártok, amelyeknek az a véleménye, hogy Németországnak teljesítenie kell felelősségét, de ezek a pártok nem tudták nézetüket dala-ra juttatni. Nem állítom, hogy Németországnak kapitulálnia kell — de Franciaország mindaddig ki fog tartani, ameddig szükséges.

A német nyelv helyébe a román...

Brassóbol jelentik: Brassóvármegye prefekta a ma átiratot intézett Brassó város tanácsához, amelyben elrendeli, hogy a városi iktatókönyvet ezen túl román nyelven kell vezetni. Az intézkedés már meg is történt, hogy a szükséges nyomtatványok elkészüljenek, s amint azokat a város megkapja, azonnal meg kell kezdeni a városnál a román nyelvű iktatást.

A Kronstädter Zeitung ehhez az intézkedéshez a következő kommentárt fűz: „Ha el is voltunk készülve arra, hogy a rendelet nem fog elmaradni és hogy ezt a jogunkat, amelyet a magyar uralom alatt zavartalanul gyakoroltunk, abban az új államban, amelyhez mi a gyulafehérvári határozatok alapján esatlakoztunk, a határozat ellenére sokáig nem gyakorolhatjuk, még sem mulasztathatjuk el, hogy rá ne mutassunk ez alkalommal arra, hogy a városi ügyeknek német nyelvű elintézése évszázadokon keresztül nemzetközönbség nélkül a város minden lakójának teljes megelégedésével találkozott és hogy a német nyelv használata az összes városi hivataloknál be volt vezetve. Bár a vármegye prefektusa átiratában megengedte, hogy a román nyelvű iktatókönyv mellett egy német nyelvű iktatót is vezethet a város, ez az engedély mégis csak illuzórius maradna a kétféle írásértelmezésének és kivihetlenségének és az általánosan bekövetkező munkatöbblet miatt.

Nagy tűz pusztított Wienben. Wienből jelentik: Tegnap este tíz órakor tűz ütött ki a Mandel-féle kenyérgyárban. Éjjelig még nem sikerült eloltani a tüzet.

HIREK

Eljegyzés. Zsivkovity Vladimir okl. mérnök eljegyezte Smederevac Ljubicát Vladimirovaeról (Petrovo-selo).

Tűz. Krifka Jakab perlezi földműves háza eddig kiderítetlen módon kigyulladt. Mire a veszélyt észrevették, a mennyezet már lángot fogott. A tüzet rövid idő alatt sikerült eloltani s így a házat megmentették.

Felmentték a telefonelőfizetési díjakat. Beogradból jelentik: Junius elsejétől, vagyis a mai naptól kezdve a telefonelőfizetési díjakat a következőképpen emelik fel: Oly városokban, ahol ötszáznál több előfizető van, havi kétszázhusz dinár, ahol ötszáznál kevesebb az előfizető, havi száz dinár, ahol tíznél kevesebb, havi háromszáz dinár.

Megdrágult a román vízum. Beogradból jelentik tudósítónk: A beogradi román követség értesítette a külügyminisztériumot, hogy a Romániába szóló beutazási vízum díját huszonöt dinárról ötvenkét dinárra emeli fel. A külügyminisztérium intézkedett, hogy a bukaresti SHS követség is ugyanolyan arányban emelje a jugoszláv vízum árát.

Borsodi Lajos új könyve. Mindig eseménye volt a vajdasági magyar irodalomnak, ha Borsodi Lajosnak, ennek a finom tollu, meglátó szemű írónak egy-egy új könyve jelent meg. Az éles meglátások, általános emberi igazságok harcos kikiáltása mellett a stílus szépsége, magyar volta tette értékesé a munkáit. Új könyve a „Házibál”, amely a napokban kerül ki a sajtó alól ezekkel a régi kvalitásokkal indul el hódító útjára.

A három testőr. A becskerek-i önkéntes tűzoltótestület műkedvelő gárdája június hó 2-án, 3-án és 4-én este a városi színházban színelőadást rendez, mely alkalommal színe kerül Herceg Ferenc bohózat: „A három testőr”. Június 3-án vasárnapi délutáni előadás fél hat órai kezdettel. Az előadások iránt nagy az érdeklődés.

Az inspekcija rada új hatasköre. A szociálpolitikai minisztérium az inspekcija radák (munkafelügyelőségek) hataskörébe utalta a centrifugák (szárítókészülékek) feletti felügyeletet. A munkafelügyelőségek kötelességük, hogy bizonyos időközönként megvizsgálják a gépeket és állapotukról nyilvántartást tartoznak vezetni. A vizsgálati eljárás ugyanolyan, mint más gőzgépeknél.

Munkában a betörők. Mozgalmas éjszakája volt tegnap a szomszédos Écska községnek. Egyszerre három helyen is betörték és kisebb-nagyobb értékeket emeltek el. Jozst Borbálától három darab sonkát, négy kilogramm szalonnát és ruhá-neműt vittek el a hivatalos látogatók. Horstityán Jócó nyolc kilogramm szalonnát adozott a betörőknek. Végül Burger Vaszilijetól két szoknyát, két férfi alsóruhát zsákmányoltak. A csendőrség erőlyesen nyomoz.

Meglopták Le Ronde tábornokot. Beogradból jelentik tudósítónk: Le Ronde szerb barát francia tábornokot, aki napok óta az SHS királyságban tartózkodik, a dubrovnik-sarajevói vonalon érzékenyen meglopták. Elvitték bőröndjét, amelyben tizenhátezer frank értékű perzsaszőnyegeket tartott.

Elmarad a tanársztrájk.

Beograd, jun. 1.

A szerbiai és vajdasági tanárok szövetsége tegnap Beogradban ülést tartott, amelyen a közoktatásügyi miniszter írásbeli ajánlatával foglalkozott. Trifunovity Márkó közoktatásügyi miniszter ugyanis hivatalos levélben értesítette a szövetséget, hogy a tömeges lemondásokat nem fogadja el, mivel azonban méltányolja a tanárok követeléseit, ígéretet tesz, hogy a fizetésük ügyét a közel jövőben rendezés alá veszik s a lehetőséghez képest teljes egészében teljesítik a kérelmet.

A szövetség hosszú vita után úgy döntött, hogy eláll a lemondásoktól, illetve visszavonja a benyújtott nyilatkozatokat és utasítja a tanárokat, hogy zavartalanul tovább folytassák a tanítást.

Becskekerek, jun. 1.

A tanárszövetség tegnapi beogradi konferenciáján a becskerek-i tanári kar is képviseltette magát. A becskerekiek közül tudvalevőleg tizenhat gimnáziumi és tíz kereskedelmi iskolai tanár szintén résztvett az akcióban és annak idején — mint megírtuk — be is nyújtották a lemondásukat.

A szövetség határozatáról a kiküldött delegátus idejében értesítette a becskerek-i szerb gimnázium és kereskedelmi iskolai tanárait, úgy, hogy az intézeteknek tervbe vett lezáratása elmaradt.

Érdeklődünk a szövetség döntésével kapcsolatban a becskerek-i gimnázium igazgatójánál, Sztanojlovity Mátánál, aki kijelentette, hogy a tanítás menetében semmiféle zavar nem történt s a tanulók akadálytalanul tovább látogatják az előadásokat.

Befejeződtek Becskerekben a katonai sorozások.

A vidéki községekben megkezdik az állításokat.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jun. 1.

Az ideai katonai sorozásokat az eddigi rendtől eltérőleg nem a községekben, hanem Becskerekben kezdték meg s így az állítások ideje nem augusztusra, hanem májusra esett. Két napig tartották a sorozásokat a gimnázium épületében lévő szokolanban (tornateremben), mely alkalommal sor alá kerültek az 1903-ban született hadkötelesek és az 1899—1902-es évfolyambeliek közül azok, akiket a korábbi állításokon ideiglenes alkalmatlanoknak nyilvánítottak s végül, akik eddigelé még egyáltalában nem voltak katonai vizsgálaton.

A sorozó-bizottság elnöke Szretkovity alezredes volt, tagjai pedig Katusity őrnagy és dr. Petrovity főorvos. A polgári hatóság részéről résztvett az állításokon Alexity Bogolyub polgármester, Stefanovity Milos adótanácsnok, Bojanity Szevtovizar, az anyakönyvezető helyettese, a városi katonai ügyosztály részéről Dimitrijevitj Tihamér és néhány szerb, magyar és német városi képviselőtestületi tag. Az első napon, vagyis május 29-én az 1903-asok kerültek sor alá. A jelentkezők nagy száma miatt azonban az 1903-asok állítását aznap estéig nem tudták befejezni és kénytelenek voltak

másnap reggel folytatni a vizsgálatot. Dél felé készült el munkájával a bizottság és áttérhetett az ideiglenes alkalmatlanok megvizsgálására. Estere minden jelentkező sorra került s így a sorozásokat két nap alatt befejezheték. A bizottság a sor alá kerülő újoncok közül 80 százalékot alkalmatlannak talált katonai szolgálattételre.

Az érdekelt hadkötelesek közül sokan a külföldön tartózkodnak, mások meg betegség miatt nem jelenhettek meg a sorozáson. Azok részére, akik valamilyen akadály miatt nem vehettek részt a vizsgálaton, a katonai sorozó-bizottság újabb napot fog kitézni. Valószínű, hogy az utóállítás a vidéki sorozások befejezése után lesz. A jelek után ítélve, a községekben két hónapon belül befejezik a munkát s így előreláthatólag augusztus hó elején kerülnek sor alá a kimaradtak.

A városi katonai ügyosztály ezután is felhívja a szülőket, hogy külföldön tanuló (vagy más célból ott tartózkodó) 1903-as fiaikat hazaérkezésük után küldjék el a városi katonai ügyosztályba (városháza, I. emelet), hogy jelentkezési kötelezettségüknek eleget tegyenek.

Szubotican érettségiznek valamennyi vajdasági kereskedelmi iskolák növendékei. A szubotici állami kereskedelmi iskola igazgatósága közli, hogy a közoktatásügyi miniszter S. N. 7963—26—V. 1923. számú rendelete szerint a kereskedelmi iskolai érettségi vizsgálatokat június hóban valamennyi vajdasági kereskedelmi iskola növendékei számára a szubotici kereskedelmi iskolában tartják meg. Az intézet igazgatósága felhívja a kereskedelmi iskolák most végzett növendékeit, hogy az érettségi vizsgálatokra mielőbb jelentkezzenek Zvékics Sz. Péter igazgató helyettesnél.

A rendőrök nyári ruhája. A rendőrök tegnapelőtt kapták meg a díszes kivitelű nyári felszerelésüket. A tegnapi urnapi körmeneten már az új öltönyben diszelegtek a rendőrök.

Kumáni küldöttség a belügyminiszternél. Beogradból jelentik: Vuity Dimitrie, a becskerek-kikindai kerület országgyűlési képviselője tegnap népes küldöttséget vezetett Vuicsity Milorad belügyminiszter elé. A deputáció Kumán községből jött azzal a kérelemmel, hogy helyezték vissza a községbe az állásától felmentett jegyzőjüket. A belügyminiszter azonnal intézkedett, hogy a jegyző visszanyerje állását.

Petróleumforrásra bukkantak. Newyorkból jelentik: Mexikói jelentések szerint Tampice közelében a petróleumkutatás a legutóbbi napokban oly eredménnyel járt, hogy a hatszáznegyvennégy méteres fúrásból kiáradt petróleum rombadöntötte a fúrótoronyt. A torony összedülésénél öt munkás meghalt. A petróleum az egész környéket elöntötte.

• Áttalásokat és esekkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjutányosabban esz. közöl a Nagybecskerek-i Takarékpénztár, Veliki Becskekerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

• **Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál Veliki Becskekerek.** Telefon 329.

A kórházi orvosok és tisztviselők rendkívüli segélye.

Javaslatot káldtek az egészségügyi minisztériumnak

Becskekerek, jun. 1.

A vármegyei tisztviselőknek tavaly két hónapi fizetést szavazott meg a megyei közgyűlés. Az összeget, mely némiképpen mégis csak javított a tisztviselőknek csaknem már tűrheterlenne vált helyzetén, annak idején ki is utaltatták. A Torontál-Temes megye tulajdonát képező kórház személyzete — valószínűleg tévedés folytán — kimaradt a listából és így elesett a jövedelemptől.

A megye területén lévő négy kórház orvosi- és tisztviselőikara már régebben azzal a kérelemmel fordult a megyéhez, hogy utaltassák ki nekik is rendkívüli segélyként azt az összeget, amelyet a múlt évben a központi szolgálatot teljesítő tisztviselők megkaptak. A jogos kérelmet most a megyén is méltányolták és javaslatot szerkesztettek, amelyben a kórházi orvosoknak és hivatalnokoknak két havi fizetés folyósítását ajánlják. Az indítványt beküldötték jóváhagyás végett az egészségügyi minisztériumnak. Kétségtelen, hogy a minisztérium megadja a kért hozzájárulást és ezzel hozzájuttatja a kórházi orvosokat és hivatalnokokat az őket jogosan megillető rendkívüli segélyhez.

Üldözési mániából a kutba ugrott.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jun. 1.

Tegnap reggel nagy izgalom váltotta fel a Takovszka (Garai) utca csendes hétköznapi nyugalomát. Ugyiszólván pillanatok alatt terjedt szájról-szájra a hír, hogy a Takovszka utca 1103. számú házában öngyilkosság történt.

Csende Julia 26 éves földműves-asszony, aki Kenderesi György nap-számossal él vadházasságban és évek óta elmebetegségben szenved, üldözési mániából a kutba ugrott. Tettét szerencsére észrevette fia Miklós és segítségül hívta a házbelleiket. Ezeknek segítségével sikerült is a szerencsétlen asszonyt, az utolsó pillanatban megmenteni a biztos haláltól. Az asszonyt súlyos zuzódási sebekkel kiszállították a kórházba.

Érdekes, hogy Csende Julia már több ízben kísérelte meg hasonló módon az öngyilkosságot. Legutóbb egy hónappal ezelőtt ugrott be a kutba, de akkoriban is észrevették még idejében cselekedését és kimentették a hideg fürdőből. A kut hideg vize egyébként is jótékony hatást gyakorol reája, mert a vízbe érve mindanyiszor magához tért és a kut láncába kapaszkodva kétségbeesetten kiáltozott segítségért.

Megjött a becskereki vámhivatal főnöke.

Rövidesen elkészül az előkészületekkel.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerék, jun. 1.

A becskereki vámhivatal felállításáról írott legutóbbi cikkünkben megírtuk, hogy a pénzügyminiszter aláírta a hivatalhoz kerülő tisztviselők kinevezési okmányát. A tisztviselők élére igazgatónak Angelkovic Dragolyubot, a bezdáni vámhivatal igazgatóját szemelte ki a pénzügyminiszterium, aki kinevezését azzal az utasítással együtt kapta meg, hogy eddigi állását a legidősebb tisztviselőjének adja át, az átvétel megtörténte után pedig utazék Becskerekre, hogy az újonnan felállítandó vámhivatal szervezési munkálatait elvégezze.

Angelkovic Dragolyub vámfőnök, a pénzügyminiszterium határozatának megfelelően járt el. Eddigi hivatalát átadta és Becskerekre jött, ahová tegnapelőtt érkezett meg. A vámfőnök megtekintette az új vámhivatal irodahelyiségeit, amelyek a régi kórház épületben nyerne elhelyezést. Utána szemlét tartott a raktárhelyiségek felett, amelyeket az Országos Raktárház Rt. enged át ideiglenes használatra. A lakásokról — a városi vezetőség ígéretéhez híven — a város gondoskodik s így remélhetőleg erről az oldalról sem fenyegetnek ledönthetetlen akadályok. Angelkovic a szemle után megelégedettségét fejezte ki és kijelentette, hogy a kiszemelt helyiségek rendeltetési céljaiknak tényleg megfelelnek.

A vámfőnök most a szervezési munkálatokkal foglalkozik. Amint elkészült munkájával, ami rövidesen megtörténik, megnyitják az új intézményt, amelyet Becskerek oly ádáz harcok árán szerzett meg.

Nincs újabb fekete-himlős megbetegedés.

Nem terjed tovább a járvány.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerék, jun. 1.

A múlt héten egyszólván órák alatt futotta be és rémítette meg a várost az a hír, hogy Becskereken felütötte fejét a fekete-himlő. A járványról írott beszámolóinkban elmondottuk, hogy négy eset fordult elő. Mind a négy beteget a Miletityeva (Temesvári) utca végén lévő járványkórházban helyezték el és ugyancsak ott tartották szigorú felügyelet alatt mindazokat, akik a fertőzöttel érintkeztek s így időnkint megvizsgálásukat kívánatosnak tartották.

A förtelmes járvány továbbterjedésének megakadályozására az orvosi hatóságok minden szükséges óvintézkedést megtettek. Az orvosok pontosan bejelentették gyanus eseteiket s minden esetben meggyőződtek, hogy a fekete-himlő veszélye tényleg fennforog-e. A betegeket és a hosszabb megfigyelésre szoruló gyanusakat elkülönítették és szigorú felügyelet alatt tartották őket. Azokban az üzemekben, amelyekben a fekete-himlős egyének dolgoztak s így a lapangási idő alatt azoknak munkásaival érintkeztek, elrendelték a kötelező himlőoltást. Mindezen kívül mindenkinek lehetővé tették vagy legalább is megkönnyítették, hogy a hatóságok ellenőrzését, a karantént igénybe vehesse.

A muzsljai csecsemőgyilkosság epilógusa.

Becskerék, jun. 1.

A „Torontál” legutóbbi számában beszámoltunk arról a borzalmas leletről, amelyre Szabó Márton muzsljai földműves bukkant rá. Szabó 402-es számú házában udvarában a szomszéd udvarra néző kerítés tövében egy csecsemőhullát talált, melynek a ballába töviből hiányzott. A kérdéses helyen vastag vérsáv húzódott és alatta erőszakos tépésnek vagy vágásnak voltak láthatók a nyomai. Mindezekből a jelekből kétségtelenül arra következett, hogy büntető esete forog fenn és a becskereki ügyészség utasítására megindították a legszélesebbkörű nyomozást.

A csendőrségi vizsgálat bravuros munkát végzett s bámulatosan rövid idő alatt kiderítette a bonyolult bűnügyet. A nyomozás számai a színhelyvel szomszédos házba vezettek, ahol Bodor Etel lakott. Bodor Etel a környékbeliek vallomása szerint terhes állapotban volt, a legutóbbi napokban ágyának esett, a szülésről azonban nem hallottak semmit. A hatósági közegek vállatóra fogták az asszonyt, aki természetesen tagadta

a vádat, de a bizonyíték kényszerítő hatása alatt mégis megtört és beismerte, hogy a szörnyű bűntettét ő követte el.

A legnagyobb hidegvérrel, a szánás legparányibb jele nélkül, szárazon mondotta el a gaztetett, a mellyel a lelkét beszennyezte. Négyöt nappal ezelőtt adott életet egy fiugyermeknek. A születése után megfojtotta és éjnek idején kivitte a kertbe, ahol egy fának a tövében elásta. A sírgödört konyhakéssel készítette s így a hulló alig került néhány centiméterre a föld alá. Bodorék hatalmas házörzője megérezte a csemegét és lábaival kikapargatta a holttestet. Azon melegében elfogyasztotta a csecsemő ballabát, utána pedig a csonka lábát megragadva, a szomszédos ház udvarába vonszolta a megcsontított hullát. A vérsáv alatt különben is világosan látható a komondor fogainak lenyomata, ami kétségtelenül igazolja a kombináció hitelességét.

A csendőrség a bestiális anyát letartóztatta és behozta Becskerekre, ahol átadta az ügyésznek fogházának.

Az óvintézkedések, melyeknek pontos betartására lelkiismeretesen felügyeltek, megtették jó hatásukat. A járvány továbbterjedése megszünt, a betegek pedig javuló felben vannak. Mindössze négy megbetegedés történt, a járvány ideje alatt, ez a szám pedig a mai napig sem szaporodott. Sőt ellenkezőleg a négy pácienst állapota is jobbra fordult és orvosaik véleménye szerint rövidesen elhagyhatják a betegágyat. A kedvező helyzetre jellemző, hogy a megfigyelés alatt álló egyéneket kivétel nélkül elbohosájtották, ami kétségtelen jele annak, hogy a veszélyt illetékes helyen elkerülve látják.

TÖZSDE

Május 31.

Zürich. (Zárlat.) Newyork 5548750, London 2562, Páris 3650, Milano 267750, Berlin 00084, Prága 1655-50, Wien 0007825, Budapest 01050, Hollandia 21690, Beograd 615, Varsó 00098.

SPORT

Csütörtöki eredmények

Slavija I. b) — Obility I. b) 0:0.
Bíró: Tillinger.

Obility — Slavija old boy 2:1 (1:1).
Bíró: Aron.

Slavija — Dzsombolji TK 3:1 (3:0). Bíró: Mojity. Változatos és szép mérkőzés, melyből az állóképesebb Slavija csapata kerül ki győztesként a több ijusági játékosból álló ZsTK-val szemben. A Slavija első gólját Banal rugta az első félidő 29-ik percében, amelyet Tumo második, illetve harmadik gólja követett a 35-ik és 41-ik perében. A második félidőben a Slavija sok támadás dacára egyetlen gólt sem tud elérni. A ZsTK csatársora a mérkőzés vége felé frontba kerül: Egyetlen gólját a 32-ik percen éri el tizenegyesből. Kornerarány 4:2 a Slavija javára.

A BITE országos atlétikai versenyen csütörtökön zajlott le Budapesten a margitszigeti pályán. A versenyen a június 8-iki párisi nemzetközi atlétikai versenyre kiküldendő jelöltek vettek részt. A verseny eredményei a következők:

Magasugrás: Első Gáspár (MAC) 183 cm.

Súlydobás: Első Csejthey (BEAC) 13 m. 41 cm., második Bedő (BEAC) 13 m. 20 cm., harmadik Ördögh (BEAC) 12 m. 75 cm. — Versenyen kívül Engelthaler Kálmán, aki szintén aspirált a kiküldetésre, 12 méter 93 cm. dobott.

Távolugrás: Első Haluska (BEAC) 6 m. 93 cm., második Somfay (MAC) 6 m. 85 cm., harmadik Molnár (MAC) 6 m. 83 cm.

Gerelyvetés: Első Gyurko (FTC) 52 m. 20 cm.

4x400 méteres staféta: Első MAC csapata 3 perc 27.4 mp. Országos rekord. A staféta csapat tagjai következő időt futották ki egyenkint: Beráts 53 mp., Benedek 51.6 mp., Juhász 52.2 mp., Fixl 50.5 mp. A csapat ellenfél nélkül futott, ami az eredmény érzékét növeli, különösen Fixl formája volt elsőrangú.

A hármas összetett versenyt, a volt honvédelmi miniszter vándordíját Somfay (MAC) nyerte meg a következő eredményekkel: 200 méteres síkfutás 23 mp., távolugrás 6 m. 85 cm., gerelyvetés 47 méter 41 cm.

Svéd atléták Budapesten. Szombaton, június 2-án és vasárnap, június 3-ikán rendezte az FTC nemzetközi atlétikai versenyt, amelyen végleg kijelölik a június 8-án Párisba kiküldendő atlétákat. A versenyen svéd atléták is indulnak.

Kehrling győzött Rohe ellen. A budapesti MAC nemzetközi tenniszversenyén a margitszigeti díj döntőjében újra összekerültek Kehrling magyar világbajnok és Rohe Németország bajnoka. Kehrling erős küzdelem után 6:3, 6:4 és 6:4 arányban győzött.

Budapest. UTE — Törekvés 1:0 (0:0)
MTK — FTC (kupamérkőzés) 3:1 (1:1)

Gyógyíthatatlan veszettségi járvány fenyeget.

Sikertelennek bizonyult a Pasteurooltás.

Becskerék, jun. 1.

Az utóbbi időben a Vajdaságban ismét nagyobb számban jelentkeznek a veszett kutyák, ami veszedelmesebb méreteket ölthet, ha idején nem fognak hozzá a hatóságok a kóborló kutyák kiirtásához. Erdélyben ugyanis gyógyíthatatlan veszettségi járvány dühög, ami a román Banskágra is áttért és így félt, hogy hozzánk is eljut.

A „Torontál” munkatársa erről a veszedelmes járványról kérdést intézett egy szakorvoshoz, aki a következő felvilágosítást adta:

A gyógyíthatatlanság oka a veszettség tulgyors kitörése. Ugyanis közönséges marási esetekben az inficiálás és a veszettség kitörése között hat-hét napig eltelik. Erre a lapangási időszakra van alapítva a Pasteur-féle védőoltás. A védőoltás immunizáló ereje az első oltástól számított tizennegyedik napon kezdődik, vagyis a vérbe fekszkendezett ellenanyagoknak csak két hét után van minimális dezinficiáló ereje. És a Pasteur-oltások e meglehetősen hosszú dezinficiálási időszaka lehetetlenné teszi az új veszettség-járvány gyógyítását, melynél a lapangási időszak tizenhárom nap, vagyis a veszettség a marástól számított tizenharmadik napon kitört. Tehát a Pasteur-oltás hatóereje egy nappal később kezdődik, mint a veszettségi állapot beállta.

De nemcsak ez az egy napi késés a tragédia. Mert ha a veszettség csak a tizennegyedik, vagy a tizenötödik napon törne ki, a Pasteur-oltás akkor is hatástalannak bizonyulna, mert hatóerejének első napjaiban immunizáló ereje annyira minimális, hogy ellenálló képessége jóformán semmis a vírusos baktériumokkal szemben.

Milyen mód áll rendelkezésünkre a gyógyíthatatlan epidémia leküzdésére? Ugyiszólván semmi, ha ugyan az összes kutyák kiirtása nem...

A járvány terjedésének oka — folytatta informátorunk — a dühödő ebek kóborlási hajlama és harapási vágya. Egy-egy veszett kutya betegségének dühösségi szakában napi háromszáz-háromszázötven kilométernyi távolságot is befut és ezalatt reugeteg állatot inficiál harapásával.

A gyógyíthatatlan veszettség lefolyása erősen különbözik a közönséges veszettség tünetétől. Míg a régi veszettséget lehangoltság, a mart helyek fájdalomassága, vagy lélekzési és nyelési görcsök jelenségei előzték meg, addig az új veszettség az agyhártyagyulladás tünetével kezdődnek. A megmartak igen nagy százaléka atszenvéd az ugynevezett rasender Wut állapotát is és leihatatlan szenvedések között, borzasztó görcsöktől kínözva pusztul el.

Eladó egy nagy egyajtós

Wertheim-kassza.

Bővebbet a „Torontál” kiadóhivatalában. 1048

Időjárás.

Hosszabb időre, mint egy-két napra, az időjárást megjósolni a meteorológusok nem képesek. Azok az időjárások, melyek hetekre, hónapokra, sőt az egész évre előre állapítják meg az időjárást, minden tudományos alap és gyakorlati érték nélkül valók. Ellenben teljesen megbízhatók azok az időjárási szabályok, melyeket egy híres meteorológus állított föl és amelyekkel a következő nap időjárását a laikus is a legnagyobb valószínűséggel meg tudja állapítani. Észlelései, melyekből következtetéseit levonja, a következők:

Ha a helyi felhők uszálnak az égen és emellett a barométer emelkedik, a szél pedig észak vagy dél felől fúj, akkor szép időre van kilátás. Ha ellenben a helyi felhők süllyedő barométernél mutatkoznak, eső lesz. Hosszúra nyúlt helyi felhők szeles időt jelentenek és meg is mutatják a szél irányát. Ha a nap feljöttét halvány, kevésbé kiterjedt pirosság előzi meg és az első sugarak mélyen a látóhatáron alul jelennek meg, akkor szép idő remélhető még akkor is, ha borús az égbolt. Ha a hajnalpiros kiterjedt és intenzív, az első napsugár pedig magasan a felhők mögött tűnik föl a szemhatáron, akkor szeles, esős idő lesz. Ha az ég déli része este tiszta, másnap derűs lesz az idő. Ha naplementekor keleten nagyon piros az ég, szél és zivatar várható, ha pedig délkeleten tűnik föl az esthajnal piros, akkor eső lesz.

A magas hőfokú helyekhez hasonló felhős, úgynevezett kumulifelhők rendszeresen nem jelentenek semmit, csak ha nyáron korán reggel, 8-9 óra felé jelennek meg az égen és a légsűrűség is süllyed, akkor délután bizonyosan zivatar lesz. Ha korán reggel 4-9 óra között esik az eső, délre biztosan kiderül. Ha ellenben borult ég mellett délután vagy este kezd esni, az eső bizonyára eltart majd a következő napon is.

Amikor teljesen beborult ég mellett apró, igen sötét, szaggatott felhők uszálnak a levegőben, hosszú ideig tartó esőre van kilátás. Ködös, a hegyek fölött képződő felhők, ha hosszabb ideig maradnak meg, leszállanak és kiterjednek, rövid idő múlva eső várható. Ha azonban föl felé emelkednek és széteszlanak, csakhamar derült, szép idő várható.

Egyes tudósok szerint a csillagok fényéből is lehet következtetést vonni a bekövetkezendő időjárásra. A csillagok fénye ugyanis nem egyenlő erős mindig, némely este sokkal intenzívebb, máskor viszont nagyon gyöngye. Ez a változó fényesség különösen az álló csillagoknál észlelhető, a planéták fényváltozása sokkal gyöngébb, amiért is ez utóbbiakat nyugodt fényűeknek mondják. A színváltozás oka az atmoszféra egyenlőtlenége, melynek következtében a csillagokból jövő fénysugarak különböző mértékben térítettek el irányukból, egyszer erősebben, máskor gyöngébben. Ha erősebben térítettek el, kevesebb fénysugár jut el a szemünkhöz, a csillag fényét is gyöngébbnek fogjuk látni, ellenben ha az atmoszféra tisztább, több fénysugarat bocsát magán keresztül és a csillagok fényesebbeknek fognak látszani. A csillagok erősebb vagy gyöngébb fényléséből tehát az atmoszféra milyenségére lehet következtetést vonni és így közvetve a bekövetkezendő időjárásra is. Ha a csillagok fénye gyöngyűl, ez annak a jele, hogy nemsokára rossz időjárás fog bekövetkezni, ugyancsak akkor is, ha túlságosan fénylenek a csillagok. Ellenben középerős, nyugodt fénylés tartós jó időre mutat.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Bečkerek.

A pancsevoi Szerb Bank faosztályánál Kovinban
eladó több ezer darab elsőrendű távirta, telefon- és villam-
vezetékhez **fenyőoszlop** mindenféle hosszúság-
alkalmas **alkalmas** ban és vastagságban.

Az anyag a helyszínen megtekinthető és bármikor szállítható.

Községek figyelmébe!

50 db fajtisza, 9 hónapos mangalicakán kapható
Probst Istvan gazdaságában **Szčanj, Bánát.**

Első jugoszláv redőny-, roló-, fa- és acélgörgőgyár
Skrbić G. utóda

Uidaković Testvérek

ZAGREB, Ilica 40. Telefon 4-92, 23-19.

Gyárt mindennemű rolókat, u. m.: acél-, fa-,
gyöles- és fonottrolókat, rácsokat, napponyva-
szerkezeteket és azok összes alkatrészeit.

Költségvetések és árjegyzékek költségmentesek.

☛ Képviselők kerestetnek. ☛

Alapított
1889.

1052

A SUBOTICAI FERRUM HARANG-, RÉZ- ÉS VASÖNTÖGYÁR

eivállal

harangok öntését

teljes összhangzatban.

Ugyanott asztalos egédek, frézerez és gyalugépen dolgozó
répmunkások, vasöntők állandó munkára felvételnek.

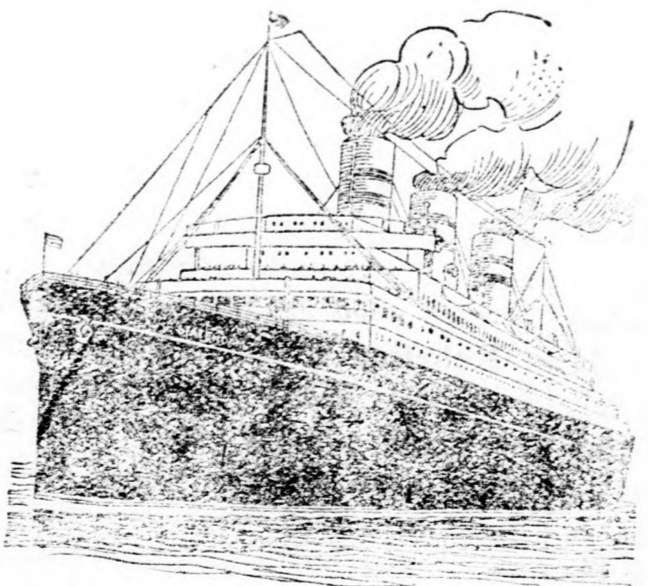
1046

Holland-Amerika Linie

Zagreb — Rotterdam — Newyork.

Vezérigénység az SHS. királyság részére:

Hrvatska Banka za Promet s Nekretninama D. O. Zagreb.

I, II, III. osztályu utasok
szállítása Délamerikába és
Kanadába a legmodernebb
óriási gyorsgőzösökkel. Uta-
zás nyílt tengeren 6-7 nap.
Legkellemebb, legbizto-
sabb és gyors utazás. Kötő
konyha. Hetenként egy gőz-
hajó. III. osztályu utasok
részére külön példásan tiszta
fülkék.

Mindennemű felvilágosítás-
sal szolgál gyorsan és költ-
ségmentesen:

Holland-Amerika Linie
Zagreb, Zrinjski trg br. 7.

**2 tanulót vagy
tanulóleányt**

fizetéssel felvesz 1070

GOLDMANN M. fényképész
Car Dusanova (Váralja) utca 12.

Ügyes kifutó fiú

alkalmazást nyerhet.

Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Egy 1084

Ügyesebb leány

konyhába havi 1000 korona fizetéssel
és teljes ellátással azonnal felvételnek.
Ifj. HUSZÁR ISTVÁN, Kotárka-venetégút.

ELADÓ

az „Élet könyve“ (Biblioteka Vitas)
című 30 kötetből álló regénytár.
teljesen új állapotban. Ára 1500
Din. Továbbá egy teljesen jókarban
levő, modern palasander ebédlő.
Zmaj Jovina (Mária Terézia) utca 8.
kapu alatt jobbra. 1050

Munkások kerestetnek

földmunkához, az újonnan
épülő titel-orlováti vasut-
vonalon, kariatákkal (fal-
gaval) és túlfalcsakkal.

Bővebb felvilágosítással szolgál:
NIKOLA EFIMOV
helyettes-válalkozó Orlovát, Bánát

**Városi jódos
gyógyfürdő**

Novi Sad 1710

Pansio rendszer. — Kötő ellátás és
szobák — Iszapkezelések sófürők,
hydrotherapia, Röntgen-laboratórium,
kvarc-mpa, diatherma és villamos
kezelések. Állandó fürdő mos
Nyitva egész évben. Téli kura.

Elsőrendű darabos
román mész

kapható JÉGL PÉTER-
Brigadira Risztitya (Aradaczi) utca
és Geteova (Német) u. sarkán. 1056

Eladó

egy teljesen berendezett

5 járatu malom.

Kaphatók esetleg külön-
külön is a malom egyes
részei: 1 Wobanko-gyár-
mányu 35 lóerős nyers-
olaj motor, 3 heng. 2 kö,
1 új koptató, cilinderek,
sziják és más egyéb
felszerelések 1051

Wieser Mátyásnál, Brestovac (Bánát).

Kiadja Pleitz Fer. Pál.